

Eva Mac Key om Burviks historia:

HÄR FINNS TRAKTENS ENDA HELA RUNSTEN

I Knutbytrakten finns det bara tre kända runstenar. Av dessa är *två* hittade i Burvik. Visst pratas det lite här och där i trakten om fler upphittade runstenar, men det berättas också att dessa har blivit använda till "nyttigare" ändamål.

Bland annat ska det finnas en runsten inmurad i en ladugårdsgrund i grannbyn Sotter.

Man har inte alltid värderat fornlämningar med så stor aktsamhet som i dag. Runstenarna var ju både stora och tillknackade, så de var praktiska att använda. Det sparade en massa jobb. Tyvärr verkar det dock som om runstenar ofta har delats i mindre bitar innan de har använts för sina nya ändamål.

Traktens enda *hela* runsten hittades i Burvik av bonden **Gunnar Klaar** runt 1930. Den hade också, enligt den muntliga traditionen, haft en nyttig funktion. Den hade använts som en gångbro över ett dike. Gunnar Klaar tänkte ställa runstenen i sin trädgård, men det gick inte för sig.

Vid en inventering gjord 1936 finns stenen beskriven och 1943 lät riksantikvarien resa den nere vid sjön

Sottern. (Den platsen kan knappast vara stenens ursprungliga plats. Vattennivån under Vikingatiden var sju meter högre än i dag och nivåskillnaden mellan sjön Sottern och den plats där stenen står i dag är mindre än fyra meter.)

Runstenen kan vara lite svår att hitta, eftersom det saknas både skyltning och stig fram till den. Den finns nere på strandängen, på andra sidan bergsknallen från reningsverket sett. Det går att följa åkerkanten nedanför berget fram till stenen.

Tidigare var det svårt att se inristningarna, men i dag är runstenen välskött. Ytan är nu fri från lavar och inristningarna är ifyllda med rött, så det går mycket lätt att läsa runorna. Det har skett en uppräckning vad gäller att ta hand om runstenar. I dag har en runsten oftast en fadder som sköter om den.

Burviksstenen anses av kännare som lite "klumpig" och knappast gjord av en mästare. Redan på 1600-talet nämns stenen av en riksantikvarie **Peringskiöld**. Han beskrev den då som halvlutande.

Stenen är 161 cm hög och 121 cm

FOTO: EVA MAC KEY

bred och prydd med en ormslinga, en fågel och en häst (eller hund). Stenen är antagligen från slutet av 1000-talet, eftersom ormhuvudet ses från sidan och ögat är ovalt.

När jag i dag översätter runskriften med hjälp av den "stungna runraden" lyder den så här: **UANBYARN LYT RASA STAN AFTYSAUR SAN UYHYANMAUK FUINHY FRIHAS ARFY USTAIN**

Översatt till dagens svenska kan det låta: "Rangbjörn lät resa stenen efter sin son /sina söner/ Vighjälms och Fuiuge, Frögers arvinge /ar/. Östen (ristade stenen)".

I nästa nummer kommer jag att skriva om Burviks andra runsten.

Naturen i Burvik:

SORKPLÅGA OCH MAUDES MALÖRTSBRÄNNVIN

Alla djur som finns på Burvik är inte av godo. Ett oftast tämligen osynligt litet skadedjur är **sorken**. Det är den som underminerar ruffen på många ställen utmed vår vackra bana.

I Sverige finns nio arter av sork varav sju hos oss. De blir 7-20 cm långa, har korta öron, klumpig kropp, vanligen kort luden svans och små ögon. Det mest utmärkande för dessa djur är deras långa mejselformade tänder som växer ut allteftersom de slits ut.

Tittar man noggrant på en vattensork, som är den största arten, ser man vilken oerhört vacker päls den har, den är inte för inte släkt med bisamrättan.

Ja, hela sorken är faktiskt söt!

På vintern bor den nere i marken där den grävt långa gångar och livnar sig på sparade växtdelar som den dragit ner i sina förrådkamrar under den varma årstiden. Den kan också leva av rovmen äter mestadels rötter och andra växtdelar.

Har man snubblat i för många sorkhål under golfrundan kan man behöva något stärkande på "det nittonde hållet". Prova då gärna Maudes egenhändigt kryddade Burviksbrännvin! Till den använder hon **malört**. Den är det nu snart dags att plocka! Blommorna bör vara precis nyutslagna.

Malörten är en mycket vanlig växt utmed våra diken. Den har tidigare odlats för sina medicinska egenskaper (den innehåller ett slags nervgift). Den har fått sitt namn efter ett annat användningsområde som är malmedel.

Malörten är flerårig och blir 50-100 cm hög, har parflikiga, gråblå blad och gula mycket små blommor. Till skillnad från gråbo så är den luden på bägge sidor av bladen.

För den något mindre latinskt bevandrade kan jag upplysa om att den också heter *Artemisia absinthium* och tillhör familjen *Compositae*, korgblommiga.

Av Louise Dahlin

Foto: ULF B DAHLIN

GOLFRESTAURANGEN

- EN POPULÄR OAS

Av CHRISTER WALLIN

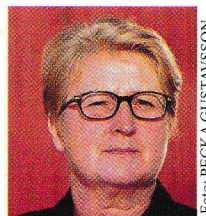

Foto: PECKA GUSTAVSSON

Det är inte enbart banan som får beröm i Burvik. Sedan golfklubben började driva restaurangen i egen regi för två år sedan har den fått massor av ros från nöjda gäster. Gäster som mer än gärna återvänder både för att spela och spisa.

- En stor anledning till att restaurangen går bra är att vi lyckats kombinera god och populär mat med skäligen priser, säger restaurangchefen **Maude Wallin**. Många besökare är förvånade över våra låga priser som

ofta ligger en bra bit under vad de betalar på sina egna klubbrestauranger. Och det är givetvis vår målsättning att ge gästerna så mycket som möjligt för pengarna även i fortsättningen.

- Ett led i den politiken är införandet av "happy hour" mellan klockan 18.00 och 20.00 alla kvällar utom söndagar under högsäsongen i sommar, fortsätter Maude. Det betyder naturligtvis att både öl, vin och vissa maträtter blir ännu billigare un-

der den tiden.

Restaurangen kommer även i fortsättningen att lägga tonvikten vid klassisk och enkel husmanskost, både när det gäller "dagens rätt" och å la carte-matsedel. I sommar utökas dessutom salladsbuffén.

Förutom Maude kommer **Marie Göthesson, Catharina Dahlin och Daniel Magnusson** att arbeta på golfrestaurangen i sommar och de önskar samtliga gäster välkomna till

Eva Mac Key har forskat i Burviks förflutna:

VI SPELAR PÅ HISTORISK MARK!

Jag utgår från att de flesta ägnade all uppmärksamhet åt själva golfen när ni först började spela på vår vackra bana men att ni så småningom kunde lyfta blicken från bollen för att se er omkring. Kanske till och med en och annan historiskt intresserad frågade sig hur det såg ut i Burvik förr i tiden.

Golfbanan invigdes först 1992 och innan dess hade området under längre tid fört en tynande tillvaro. Norränge (den fastighet som tidigare låg där klubbhuset nu ligger) och Trångbol (banarbetarnas hus) var sedan länge nerlagda jordbruk. De hyrdes under många år ut som sommarbostäder av markägarna, Hargs Bruk AB. De två kvarvarande arrendebönderna i själva byn Burvik brukade under den perioden delar av marken till dessa fastigheter men med tiden uppodlades allt färre åkrar.

Burviksområdets historia har länge varit ett oskrivet blad. En anledning var att det tidigare låg längst ut i Stockholms län och från 1971 längst ut i Uppsala län. Dessutom är trakten runt omkring historiskt rik med betydligt mer intressanta objekt både åt Edsbro- och Knutbyhållet. En runsten, en del av en runsten och några stensättningar var vad man tidigare hittat i Burvik. Så sent som 1984 skrevs följande i en bok (utgiven av Upplandsmuséet och Länsstyrelsen) om kulturmiljöer i Uppsala kommun: "... Burvik saknar däremot

gravfält och får därför antas ha tillkommit under medeltiden."

Studerar man en karta med nivåkurvor krävs dock inte mycket fantasi för att inse att även Burviksområdet tidigt måste ha varit bebyggt. Under lång tid var nämligen sjön Sottern en del av en havsvik som skar in i landet från Östersjön. För att till exempel nå trakten runt Alunda måste sjöfarna ha passerat Burvik genom de två sprickdalar som hade förbindelse med Norrsjön (tidigare kallad Fätunasjön) och Vällen. Mycket tyder på att människor måste ha bosatt sig på så strategiska platser.

Nästan alla mindre bondbyar i Knutbytrakten har spår från äldre järnåldern. Kartan visar att många platser i Burvik ligger högre.

Foto: PECKA GUSTAVSSON

Bevisen dök upp när golfbanan skulle anläggas. På uppdrag av länsstyrelsen gjordes en historisk inventering av området. Den tog bara 14 dagar i anspråk men ändå hittades ungefär 40 intressanta fornlämningsområden med över 200 olika fynd runt banan. Av dessa 40 platser visar tolv spår av stensättningar och nio tyder på att det funnits ett flertal boplatser av varierande ålder här.

Vid 7:ans borte högra del stötte man på rester av ett gravfält som härstammar från yngre bronsåldern eller äldre järnåldern. Man tror också att en boplatz i närheten kommer från den tidsperioden och således är äldre än de flesta bondbyarna i Knutby.

När landet höjde sig befolkades fler och fler platser. Mycket av det man fick fram vid inventeringen tyder på att boplatzen vid 7:ans fairway övergavs under vikingatiden och att de som bodde där slog sig ner i Vreta och/ eller Vrå. Mycket tyder också på att en boplatz vid Norränge (det nuvarande klubbhuset) var ursprunget till en tidig boplatz som låg till höger om 16:e fairway. Gravfälten till denna boplatz är med stor säkerhet kullen snett till vänster från 15:s röda tee och ett område vid tomterna 2:58 och 2:59 på Skyttorpets väg.

Jag återkommer med mer spännande Burvikshistoria i kommande nummer av Burspråket.

Av EVA MAC KEY